

doof
vlaanderen

TOEGANKELIJKHEID VAN VERKIEZINGEN VOOR GEBARENTALIGE DOVE PERSONEN

STANDPUNT

Doof Vlaanderen vzw

Bij verkiezingen worden alle burgers verondersteld goed ingelicht naar het stemhokje te trekken. Soms wordt ook een actieve inbreng van de burger verwacht als bijzitter. Voor dove personen is dit niet zo evident. We beschrijven hieronder de mogelijke hindernissen en oplossingen om zo tot bruikbare richtlijnen te komen om ook dove personen op een volwaardige manier te laten participeren aan het politieke en publieke leven.

Vóór de verkiezingen

Informatieve televisieprogramma's en informatieve boodschappen die de burger via de radio ontvangt, zijn meestal niet toegankelijk voor gebarentalige dove personen. Het gaat hier immers om auditieve informatie. Sommige TV-programma's worden ondertiteld, maar dat gebeurt nooit volledig. De live-ondertiteling is al veel geëvolueerd, maar kent nog steeds vele gebreken: de ondertitels komen veel later op het scherm, en vaak gaat bij snelle gesprekken informatie verloren. Dove personen blijven dus vaak verstoken van belangrijke informatie om hun stemgedrag op te baseren. Daarbij komt dat geschreven Nederlands, gebruikt bij ondertiteling, op websites of informatie die per post wordt opgestuurd, voor een aantal dove personen moeilijk te begrijpen is. Gebarentalige dove personen worden het best ingelicht in Vlaamse Gebarentaal, zowel op de televisie, als op websites.

Tijdens de verkiezingen

- **als bijzitter**

Tot nog toe krijgen dove personen een vrijstelling, terwijl een aantal onder hen de functie van bijzitter echt wel willen uitoefenen. Een tolk Vlaamse Gebarentaal verzekert de toegankelijkheid van communicatie, maar de kosten hiervoor moeten door de dove persoon zelf betaald worden, en men ziet hier vaak van af. Het is belangrijk voor ogen te houden dat bij het versturen van de oproepingsbrief naar de bijzitter, de aangeschreven persoon doof of slechthorend kan zijn. Voorzie daarom bij de oproepingsbrief alvast een fax nummer en e-mail adres waar de dove persoon bijkomende vragen kan stellen. Verschaf een dove of slechthorende persoon niet automatisch een vrijstelling, maar ga na wat de persoon in kwestie wenst. Door de volgende zaken aan te bieden kan een dove of slechthorende persoon de functie als bijzitter uitvoeren: - tolk Vlaamse Gebarentaal - schrijftolk. De tolkkosten worden gezien als een onderdeel van toegankelijkheid en kunnen dus niet ten laste zijn van de dove of slechthorende persoon.

- **als kiezer**

Een dove persoon die zijn stem wil uitbrengen, moet het zonder bijkomende toelichting in het stemlokaal alleen zien te klaren; gesproken toelichting over wat er moet gebeuren helpt de dove persoon niet. In het stembureau dient er dus voldoende visuele informatie voorzien te worden. Op die manier kan een dove of slechthorende persoon zelfstandig de weg vinden naar het juiste stemhokje en vermijdt men communicatieproblemen. Ook als er met computer gestemd wordt, moet er visuele informatie voorhanden zijn die uitlegt hoe het werkt, indien dove personen vragen zouden hebben. Bij voorkeur wordt die informatie al op voorhand aan de dove persoon bezorgd. Zorg er voor dat het reglement beschikbaar is indien er vragen zijn, zodat die door de dove of slechthorende persoon kan gelezen worden. Hou pen en papier bij de hand om informatie schriftelijk mee te geven en neem er de tijd voor. Informeer de voorzitter van het kiesbureau en de medewerkers over hoe men omgaat met dove of slechthorende personen.

Na de verkiezingen

Het volgen van de verkiezingsuitslagen op de televisie is moeilijk voor gebarentalige dove personen. Indien live debatten ondertiteld worden, dan is die ondertiteling nog vaak gebrekkig, zoals hierboven aangegeven. De aanwezigheid van tolken Vlaamse Gebarentaal tijdens verkiezingsshows maakt de gegeven informatie wel toegankelijk.